

Jeg er glad for denne lejlighed til at drøfte de stigende fødevarepriser. Ikke mindst da jeg desværre ikke har mulighed for at deltage i Udenrigsudvalgets høring den 23. juni. Dagens drøftelse er en forlængelse af forespørgselsdebatten i Folketinget den 30. april 2008.

Lad mig indlede med at understrege, at vi ikke kun bør tale om de negative konsekvenser af situationen med stigende fødevarepriser, selv om de humanitære og udviklingsmæssige udfordringer ingenlunde er små. Gennem den rette udviklingsindsats og med de rigtige politikker kan Danmark og det internationale samfund nemlig være med til at fremme økonomisk vækst, mindske fattigdom og skabe hårdt tiltrængte jobs i udviklingslandene.

Vores indsats inden for rammerne af EU-samarbejdet er særlig vigtig. For reaktionen på de stigende fødevarepriser handler ikke blot om udviklingsbistand. Det handler i høj grad om at skabe kohærens mellem EU's politikker: Om reform af EU's landbrugspolitik, om høje standarder i miljø- og klimapolitikken og en global klimaaftale, og ikke mindst om en fælles handelspolitik, der arbejder for et udviklingspositivt resultat i Doha. Alle disse elementer spiller en afgørende rolle for udviklingslandenes muligheder for på sigt også at drage fordel af prisudviklingen på fødevarer. Kun med en sammenhængende EU indsats kan vi bidrage effektivt.

Jeg bad allerede i april 2008 det slovenske formandskab og Kommissionen om at sætte stigende fødevarepriser på dagsorden for Rådet (GAERC) den 26.-27. maj 2008.

I mit indlæg på drøftelsen mellem udviklingsministrene præsenterede jeg regeringens umiddelbare holdning: At der bør sættes fokus på en humanitær indsats men også at der samtidig igangsættes og tilpasses udviklingsindsatser, der bidrager til, at udviklingslandene kan drage fordel af de stigende priser – at produktionen i udviklingslandene og dermed også indkomsterne i udviklingslandene kan forøges. Jeg understregede ikke mindst nødvendigheden af kohærens mellem EU's politikker, at fastholde fokus på bistandseffektivitet, samt den tvingende nødvendighed af, at EU overholder sin forpligtelse til at øge udviklingsbistanden (0,56 pct. i 2010, 0,7 pct. i 2015).

Med konklusionerne fra GAERC, som afspejler regeringens budskaber, har vi nu et glimrende udgangspunkt for at gå videre med arbejdet i EU. Det er et arbejde, der foregår på tværs af rådsformationer. Emnet drøftes eksempelvis i ECOFIN og blandt landbrugsministre. Derudover forventes en drøftelse på Det Europæiske Råd den 19.-20. juni 2008.

Kommissionen har nu igangsat et større arbejde med at gennemgå fællesskabsbistanden og identificere indsatser samt finansieringsmuligheder. Vi følger nøje med i dette arbejde og vil se til, at der sker størst mulig sammentænkning med det internationale samfunds indsats i øvrigt. Mit indtryk er, at Kommissionen indtil videre spiller godt og konstruktivt med.

Fødevarer-topmødet i Rom den 3.-5. juni 2008, hvor fødevareministeren repræsenterede Danmark, understregede også, at en effektiv respons på de stigende fødevarerpriser ikke begrænser sig til udviklingsbistand, men afhænger af et positivt resultat i Doha forhandlingerne.

oo00oo

Som nævnt er der tale om en meget kompleks problemstilling. Der er ingen lette og simple forklaringer. Og nok så vigtigt er der ingen lette og simple løsninger. Netop for at forstå omfanget og karakteren af udfordringen bedre inviterede jeg umiddelbart inden GAERC en række danske og internationale forskere til en intern drøftelse i Udenrigsministeriet for at belyse emnet fra forskellige vinkler.

Det var en god og konstruktiv drøftelse, hvor der overvejende var enighed om de store linjer i årsagerne bag og effekterne af prisstigningerne. Drøftelsen bekræftede også emnets kompleksitet og nødvendigheden af en balanceret og koordineret respons internationalt og på tværs af politikområder.

Signalet fra eksperterne var ikke mindst, at det er vigtigt at donorerne nu ikke falder over hinanden i døråbningen. Udgangspunktet er fortsat de principper om bistandseffektivitet, herunder nationalt ejerskab og international arbejdsdeling, som vi lægger vægt på i dansk udviklingsbistand.

Samtidig var der enighed om, at den aktuelle fødevarer-situation ikke er udtryk for global fødevaremangel, men derimod om en begrænsning i adgangen til fødevarer, fordi stadig flere mennesker ikke har råd til at købe fødevarer til de højere priser. Dybest set handler det om global fattigdom. Og 2015 Målene er derfor mere relevante end nogensinde før. Men samtidig er de nu endnu vanskeligere at opnå.

Verdensfødevareprogram, WFP, forventer at yderligere 130 millioner mennesker skubbes ud i fødevareusikkerhed og fattigdom som følge af de stigende fødevarepriser. Af disse forventes omkring 20-25 millioner mennesker at have behov for nødhjælp i år – og det er vel at mærke oveni de 73 millioner mennesker som er dækket af den generelle WFP appel. Derfor er det glædeligt, at WFPs appel nu er blevet fuldt finansieret.

Der vil i den kommende tid fortsat være pres på de globale fødevaremarkeder – og prisniveauet ventes at forblive højt. Formentlig lavere end det aktuelle, men højere end niveauet de sidste 10-15 år. Derfor er eksperterne også enige om, at vi skal gøre, hvad vi kan, for at udnytte de højere priser til at fremme produktionen og dermed den økonomiske udvikling og fattigdomsbekæmpelse i udviklingslandene og særligt i Afrika.

I den internationale bistand er det særlig vigtigt at se på, hvad der kan gøres for at afhjælpe hindringer for øget produktion på kort sigt, f.eks. at tilvejebringe subsidier til gødning, såsæd, m.m.. Det understreger igen nødvendigheden af, at vi skal se på den samlede sektor og de økonomiske rammebetingelser for landbrugsudvikling.

-o0o-

Hvordan kan Danmark så bidrage – og hvad gør vi?

- Regeringen vil fortsatte deltage aktivt i drøftelserne på multilateralt niveau og fremme udviklingslandenes interesser, også i EU og i WTO.
- Vi har øget bidraget til WFPs humanitære indsatser med 25 mio. kr. Det kommer oveni i de 20 mio. kr., vi bevilligede til WFPs ekstraordinære humanitære indsatser tidligere i år – og som bl.a. er gået til at forbedre fødevarsikkerheden i Afghanistan. Og vi har afsat 50 mio. kr. på finansloven for 2008 til en ernæringsindsats med fokus på børn i Afrika. Vi har desuden allerede ydet godt 100 mio. kr. til de danske organisationers humanitære arbejde.
- Vi ser lige nu på sektorprogrambistanden inden for landbrug og erhvervsfremme samt erhvervsinstrumenterne for at sikre indsatsernes relevans i den ændrede situation. Helt centralt bliver fokuset på generel økonomisk udvikling i landområderne, baseret på de nationale fattigdomsstrategier.
- Endvidere vil jeg sammen med erhvervsorganisationerne og IFU se nærmere på mulighederne for at fremme private danske investeringer i Afrika, herunder se på mulighederne for offentlig-private partnerskaber.

-o0o-

For at konkludere: Danmarks og det internationale samfunds reaktion på fødevarekrisen må nødvendigvis være flerstrengt. På udviklingsbistandssiden er der på det korte sigt en række humanitære udfordringer. På det mellemlange

sigt handler det ikke mindst om det lange, seje træk og om kontinuerlige justeringer og tilpasninger med udgangspunkt i forholdene i de enkelte lande. Men nok så vigtigt så handler det også om at skubbe den internationale dagsorden – ikke mindst gennem EU - fremad på en række andre politikområder.

Tak.